

Versija 1.0.

Apdraudēto Latvijas arheoloģisko senlietu katalogs

- Latvijas Kultūras akadēmija
- Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

Rīga, 2016.

Ievads:

Latvijas arheoloģiskais mantojums atspoguļo dažādas šajā teritorijā pastāvošās kultūras - no agrīnajiem medniekiem-vācējiem akmens laikmetā līdz valstiskajiem veidojumiem 12.-13.gadsimtā, Livonijas valstij un vēlākiem vēstures posmiem. Nozīmīga arheoloģiskā mantojuma daļa ir senlietas: *cilvēka apzinātas darbības rezultātā radīti priekšmeti — artefakti (piemēram, rotaslietas, ieroči, darbarīki, iedzīves priekšmeti, keramikas izstrādājumi, monētas veselā vai fragmentārā veidā), kas atrasti zemē, virs zemes vai ūdenī*. Daudzi Latvijas teritorijā atrodamie arheoloģiskie artefakti attiecas arī uz iekarotājiem, piemēram, vikingiem un krustnešiem, kā arī varēja būt ievesti tirdzniecības un migrācijas ceļā. Rakstiskas liecības par Baltijas jūras piekrastes iedzīvotājiem (iespējams arī latviešu senčiem), to sadzīvi un tradīcijām saglabājušās jau kopš Senās Romas laikiem.

Latvijas arheoloģiskais mantojums sākot ar 18.gadsimta beigām ir izraisījis publisku interesi, kas laika gaitā arvien pastiprinājās. Diemžēl, it īpaši kopš 20.gadsimta beigām, Latvijas arheoloģiskās senlietas* kļuvušas ne tikai par patiesas zinātniskās izpētes objektu, bet arī par ienesīgas nelikumīgas tirdzniecības un vēstures pseidointerentu iekāres priekšmetu. Vēlme iedzīvoties uz Latvijas vēstures liecību iznīcināšanas rēķina, iegūt „trofeju” vai „suvenīru” ir novedusi līdz simtiem seno apbedījuma vietu izārdīšanas, desmitiem pilskalnu un citu arheoloģisko senvietu nelikumīgas izrakņāšanas, nodarot neatgriezeniskus zaudējumus Latvijas arheoloģiskajam mantojumam un laupot iespēju pilnīgāk izziņāt Latvijas vēsturi.

Paplašinoties metāla detektoru izmantošanai, tirdzniecībai Interneta vidē un starptautiskiem tirdzniecības sakariem Latvijas arheoloģisko senlietu

nelikumīga iegūšana un tirdzniecība ir sasniegusi lielus apmērus, pie tam būtiska daļa senlietu nelikumīgi nonākusi ārzemēs. Neskatoties uz nacionālām un starptautiskām aktivitātēm, arheoloģisko senlietu nelikumīga iegūšana un tirdzniecība joprojām ir viena no aktuālākajām problēmām kultūras mantojuma aizsardzības un saglabāšanas jomā.

Kataloga nolūks:

Šis katalogs ir izstrādāts, lai sniegtu palīdzību to Latvijas arheoloģisko senlietu identifikācijā, kuras *biežāk tiek nelikumīgi iegūtas, nelikumīgi realizētas un izvestas ārpus Latvijas*.

Katalogs ir domāts Latvijas un ārvalstu kultūras priekšmetu komersantiem un pircējiem, kolekcionāriem, tiesību aizsardzības iestādēm, muzejiem un citām kultūras jomas organizācijām, nevalstiskām organizācijām, augstskolām un skolām, vēstures interesentiem, kā arī starptautiskām organizācijām, tūristiem un citām auditorijām.

Katalogā iekļauto arheoloģisko senlietu veidu klāsts nav izsmelošs, tajā iekļauti vien tie senlietu veidi, kuri vairāk pakļauti nelikumīgas iegūšanas un nelikumīgas tirdzniecības riskam, kā arī ir biežāk sastopamas Latvijā. **Katalogā atspoguļotās konkrētas senlietas nav zagtas, zudušas vai nelikumīgā tirdzniecībā esošas – tās leģitīmi atrodas Latvijas Nacionālā vēstures muzejā (turpmāk - LNVM) kolekcijās un ir iekļautas katalogā tikai informatīvā nolūkā.**

Katalogs ir izstrādāts projekta „Apdraudēto Latvijas arheoloģisko senlietu identifikācija un elektroniskā kataloga veidošana” ietvaros.

* Šeit un turpmāk termins „arheoloģiskās senlietas” tiek lietots likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 7.panta ceturtās daļas izpratnē, t.i. arheoloģiskās senvietās zemē, virs zemes vai ūdenī atrastas senlietas (ar datējumu līdz 17.gadsimtam ieskaitot)

Latvijas arheoloģiskā mantojuma tiesiskā aizsardzība:

Saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 7.panta ceturto daļu „Arheoloģiskās senvietās zemē, virs zemes vai ūdenī atrastas senlietas (ar datējumu līdz 17.gadsimtam ieskaitot) pieder valstij, un tās glabā publiskie muzeji. Šis noteikums neattiecas uz senlietām, par kurām līdz 2013.gada 30.martam persona ir paziņojusi Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.”

Nacionālie tiesību akti:

- Likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”
- Likums „Krimināllikums”
- Likums „Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss”
- Likums „Pasta likums”
- Ministru kabineta 2003.gada 26.augusta noteikumi Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”
- Ministru kabineta 2003.gada 7.janvāra noteikumi Nr.8 „Mākslas un antikvāro priekšmetu izvešana no Latvijas un ieviešana Latvijā”
- Ministru kabineta 2003.gada 16.septembra noteikumi Nr.526 „Nelikumīgi izvesto mākslas un antikvāro priekšmetu atdošanas kārtība”

Arheoloģiskās senlietas ir Latvijas Republikas aizsardzībā, un **par to neatļautu iegūšanu, tirdzniecību un izvešanu ārpus Latvijas pārkāpējs var tikt saukts pie administratīvās vai kriminālās atbildības.**

Arheoloģisko senlietu apriti reglamentē Latvijas Republikas, Eiropas Savienības un plašāka mēroga starptautiskie tiesību akti.

Starptautiskie tiesību akti:

- Padomes regula (EK) Nr.116/2009 (2008.gada 18.decembris) par kultūras priekšmetu izvešanu
- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2014/60/ES (2014.gada 15.maijs) par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu un ar ko groza Regulu (ES) Nr.1024/2012
- UNESCO „Konvencija par kultūras vērtību aizsardzību bruņota konflikta gadījumā” Hāgā, 1954.gada 14.maijā
- Eiropas Padomes „Eiropas Konvencija arheoloģiskā mantojuma aizsardzībai”, Valetā, 1992.gada 16.janvārī

Visi nacionālie tiesību akti un to tulkojumi angļu valodā atrodami interneta vietnē www.likumi.lv

Veicamās darbības:

Latvijas arheoloģiskais mantojums ir daļa no pasaules kultūras mantojuma, tādējādi palīdzības sniegšana tā saglabāšanai ir gan Latvijas, gan arī citu valstu iedzīvotāju atbildības un sirdsapziņas jautājums. Katrs cilvēks ir spējīgs veikt aktivitātes arheoloģiskā mantojuma aizsardzībai un atturēties no aktivitātēm, kas apdraud arheoloģiskā mantojuma saglabāšanu:

- **Neveiciet nelikumīgus rakumus gan arheoloģiskajās senvietās, gan to aizsardzības zonās, gan jebkurā citā vietā!**
- **Atrodot arheoloģisko senlietu (vai tai līdzīgu priekšmetu) paziņojiet par to Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai!**
- **Nepieņemiet arheoloģiskās senlietas* turpmākai pārdošanai un nepārdodiet tās!**
- **Nepērciet arheoloģiskās senlietas* un neiesaistieties jebkādos darījumos ar tām!**
- **Ja darījums ar arheoloģisko senlietu šķiet likumīgs (piem., pārdevējam ir apliecinājums par senlietas deklarēšanu, izvešanas atļauja), jebkurā gadījumā veiciet pasākumus senlietas izcelsmes un statusa (ka senlieta nav zagta vai zudusi) pārbaudei! Ņemiet vērā, ka gadījumā ja arheoloģiskā senlieta iegūta nelikumīgos rakumos, tās izcelsmes pārbaude visticamāk nebūs iespējama.**
- **Ziņojiet tiesību aizsardzības iestādēm (policijai) par nelikumīgiem darījumiem (t.sk. piedāvājumu, pirkšanu, pārdošanu, maiņu u.c.) ar aizsargājamām arheoloģiskām senlietām, konstatētiem nelikumīgiem rakumiem un personām, kuras tos veic!**
- **Nepārvietojiet Jūsu īpašumā esošas arheoloģiskās senlietas pāri valsts robežai un nepārsūtiet tās pa pastu ārpus valsts ja Jums nav oficiālās izvešanas atļaujas!**

Ņemiet vērā, ka lielāka daļa nelikumīgajā aprītē esošo arheoloģisko senlietu iegūtas aplaupot apbedījuma vietas - **ņemot rotaslietas un citus priekšmetus no cilvēku mirstīgajām atliekām**. Izrakumu veikšana apbedījuma vietās var tikt attaisnota tikai pastāvot objektīvai zinātniskas izpētes nepieciešamībai, izrakumiem jābūt veiktiem profesionāli, ar cieņu pret mirušo un apbedījuma vietu. Jebkura vecuma kapu atrakšana mantkārīgos vai nezinātniskos nolūkos, to izārdīšana un izlaupīšana ir amorāla un sodāma gan no likuma, gan arī no reliģijas viedokļa. Tādējādi nosodāma ir arī šādā veidā iegūto arheoloģisko senlietu nezinātniskā izmantošana, piemēram, pārvēršana par „suvenīriem” un „trofejām”.

Atcerieties, ka:

- jebkurai Latvijas arheoloģiskai senlietai, ja tās īpašuma tiesību nodošana citai personai (piemēram, pārdošana) ir likumīga, ir jābūt **deklarētai (reģistrētai) Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā līdz 2013.gada 30.martam**,
- ja senlieta ir izvesta vai ir paredzēta tās izvešana ārpus Latvijas (piemēram, ja tā tiek piedāvāta Interneta vidē pircējiem citās valstīs) – ir jābūt Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas izsniegtai **kultūras priekšmeta izvešanas atļaujai** (konkrētajai senlietai).

* Pirkšanas – pārdošanas un citādas īpašuma tiesību nodošanas ierobežojumi neattiecas uz tām arheoloģiskām senlietām, kuras likumīgi atrodas privātajā īpašumā (ja persona (īpašnieks) sniedza paziņojumu ar senlietu raksturojošo informāciju Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai līdz 2013.gada 30.martam). Īpašuma tiesību nodošanai jābūt veiktai, ņemot vērā normatīvo aktu prasības (t.sk. par kultūras priekšmeta izvešanas atļaujas saņemšanu). Statistiska informācija par personām, kuras deklarēja arheoloģiskas senlietas, ļauj secināt, ka likumīgajā privātajā īpašumā esošo arheoloģisko senlietu nonākšanas iespējas kultūras priekšmetu tirgū ir samērā nelielas

ROTASLIETAS

SAKTAS

Materiāls	Pārsvārā izgatavotas no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), dažreiz – alvas, sudraba vai ar to platējumu, pārklājumu.
Izgatavošanas tehnika	Tipiski saktas ir lietas un adata atsevišķi piestiprināta. Saktas var būt tordētas (no savērpta metāla). Virspuse ir apstrādāta, izmantojot kalšanu un slīpēšanu. Atsevišķām saktām virspuse ir platēta (virspusē pielodēta cita metāla plāksnīte).
Formas atšķirības	Visizplatītākās ir riņķsaktas un pakavsaktas. Pakavsaktas atšķiras pēc to galu formas: atrotīti, krustveida u.c. Riņķsaktas atšķiras pēc to rotājuma vai citām pazīmēm. Atrodamas arī sarežģītāku formu saktas, piem., sirdssaktas, pūcessaktas vai stopsaktas. Nosaukumus saktām dod pēc to ārējās līdzības priekšmetiem vai dzīvniekiem.

1. Pakavsakta ar magoņpogaļu galiem.
11.-13.gs. Bronza, diametrs 2,5 cm
© Foto: LNVM

2. Pakavsakta ar vāļu galiem.
11.-12.gs. Bronza, diametrs 2,5 cm
© Foto: LNVM

3. Riņķsakta (sadoto roku sakta).
17.gs. Bronza, diametrs 3,5 cm
© Foto: LNVM

4. Pakavsakta ar krustveida galiem.
13.-15.gs. Bronza. Diametrs 7,3 cm
© Foto: LNVM

5. Pūcessakta. 9.gs.
Bronza, sudrabs 12x9,8 cm
© Foto: LNVM

7. Stopsakta. 7.-9.gs.
Bronza. 8,5x10,5 cm
© Foto: LNVM

8. Pakavsakta ar atrotītiem galiem.
12.-13.gs. Sudrabs. Diametrs 5 cm
© Foto: LNVM

6. Bruņurupučsakta, važturis, dubultās važiņas (fragments). 11.gs.
Bronza, dzelzs. Bruņurupučsakta 6,5x4 cm, važturis 6,4x5,2 cm, važiņu garums 97 cm
© Foto: LNVM

APROCES

Materiāls	Pārsvarā izgatavotas no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), dažreiz - sudraba.
Izgatavošanas tehnika	Aproces galvenokārt ir lietas un slīpētas. Metāls var tikt arī izliekts vēlāmajā formā, izmantojot kalšanu un tordēšanu (savērpjot). Virspusē bieži ir iekalts ģeometrisks rotājums no līniju un aplū iespiedumiem.
Formas atšķirības	Pamatā ovālas formas ar nelielu atvērumu. Biezums aprocēm ir atšķirīgs. Ar izteiktu loka platumu izceļas karavīru aproces (9.).

9. Karavīru aproce. 9.-10.gs. Bronza.
Diametrs 10,7-9,9 cm © Foto: LNVN

10. Aproce ar vāļu galiem. 5.-7.gs.
Bronza. Diametrs 5,5-4,9 cm © Foto: LNVN

11. Lentveida aproce. 11.-14.gs. Bronza.
Diametrs 9-6,4 cm © Foto: LNVN

12. Aproce ar zvērgalvu galiem. 12.-13.gs.
Bronza. Diametrs 8-6,7 cm © Foto: LNVN

13. Lentveida aproce ar zvērgalvu galiem.
11.gs. Bronza. Diametrs 8-6,5 cm © Foto: LNVN

14. Masīvā aproce ar segmentveida galiem.
10.-12gs. Bronza. Diametrs 8,4-7,2 cm
© Foto: LNVN

15. Dobā aproce. 11.-12.gs. Sudrabs.
Diametrs 6,8-5,6 cm © Foto: LNVN

16. Vairoģveida aproce. 13.-14.gs. Sudrabs.
Diametrs 6,5-5,4 cm © Foto: LNVN

17. Manģetaproce. 8.-9.gs. Bronza. Diametrs
6,8-10,6 cm, platums 10 cm © Foto: LNVN

18. Spirālaproce. 8.-12.gs. Bronza.
Diametrs 4,1-4,7cm © Foto: LNVN

GREDZENI

Materiāls	Pārsvārā izgatavoti no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), dažreiz - sudraba.
Izgatavošanas tehnika	Tipiski liets stienītis, kas izliekts vēlamajā formā. Retāk gredzeni ir savīti no vairākām daļām, bet biežāk tordēti (savērpts metāla gabals). Virspuse var būt slīpēta, bieži ir iekalts ornaments.
Formas atšķirības	Apaļi. Aizmugurējā daļā redzami pamīšus gali (pārklājas abi izmantotās metāla stieples gali). Priekšējā daļa tipiski ir paplašināta vai ar uzsvērtāku rotājumu.

19. Vairoga gredzens. 12.-15.gs. Bronza.
Diametrs 2,5 cm © Foto: LNVM

20. Spirālgredzens. 14.gs. Bronza.
Diametrs 2,4 cm © Foto: LNVM

21. Gredzens ar vidusplāksnīti. 11.-12.gs. Bronza. Diametrs 2,3 cm © Foto: LNVM

22. Gredzens ar dubultu tordētu priekšpusi. 12.-13.gs. Bronza. Diametrs 2,7 cm © Foto: LNVM

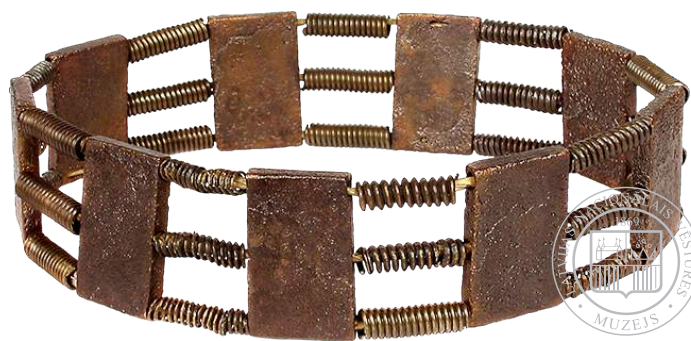
23. Pītais gredzens. 11.-13.gs. Sudrabs.
Diametrs 2,5-2,3 cm © Foto: LNVM

VAINAGI

Materiāls	Pārsvārā izgatavoti no dažādiem vara sakausējumiem (bronza). Pamatu veido lūku un vilnas grīstes.
Izgatavošanas tehnika	No vairākiem pavedieniem savij vilnas vai lūku grīstes. Uz grīstes uzvelk bronzas spirālītes un starpplāksnītes.
Formas atšķirības	Apaļa forma. Var būt piestiprināta no spirālēm veidota „bize” ar piekariņiem galos. Grīstes, uz kurām ir uzvērtas vainaga spirāles, var izirt un vainags zaudēt formu.

24. Grīstes vainags ar spirāļu bizi un trapecveida piekariņiem. 11.-13.gs.
Bronza. Vainaga diametrs 18,5 cm, spirāļu bizes garums 37,5 cm © Foto: LNVM

25. Lentas vainags. 6.-8.gs. Bronza.
Diametrs 16 cm, augstums 4,3 cm
© Foto: LNVM

KAKLARIŅĶI

Materiāls	Pārsvarā izgatavoti no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), retāk – sudraba.
Izgatavošanas tehnika	Tipiski lieti, virspuse apstrādāta slīpējot un kaļot. Kaklariņķi bieži veidoti arī tordējot (savērpjot) vienu metāla stienīti, retāk – sapinot vairākus stienīšus (stieples). Kaklariņķiem ar plakaniem galiem virspusē tipiski iekalts ornaments.
Formas atšķirības	Kaklariņķa pamats ir riņķa veidā izliekta stieple. Stieple var būt tordēta (savērppta) vai ar noplacinātiem galiem. Kaklariņķa muguras daļa tipiski saglabājas apaļa. Gali var būt atstāti brīvi vai sastiprināti ar dažādām aizdārēm. Galos var būt piestiprināti trapeceida piekariņi.

26. Kaklariņķis ar noplacinātiem galiem un trapeceida piekariņiem.
12.-13.gs. Bronza. Kaklariņķa diametrs 12 cm, piekariņi 3,5x1,5cm © Foto: LNVM

27. Kaklariņķis ar noplacinātiem galiem.
9.-11.gs. Bronza. Diametrs 21,6-21cm
© Foto: LNVM

28. Kaklariņķis ar koniskiem galiem.
4.gs. Bronza. Diametrs 20 cm
© Foto: LNVM

29. Kaklariņķis 11.-13.gs. Bronza. Diametrs 22-21,5 cm © Foto: LNVM

ROTADATAS

Materiāls	Pārsvarā izgatavotas no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), dažreiz – sudraba vai ar tā platējumu, pārklājumu
Izgatavošanas tehnika	Tipiski lietas. Virsma slīpēta, ar iekaltu ornamentu. Rotadatu galvas dažreiz ir platētas (virspusē pielodēta cita metāla plāksnīte)
Formas atšķirības	Rotadatai ir adatas forma un galvenā variācija ir galvas rotājumā. Tipiskākās ir spieķveida, krustveida un trijstūrveida galvas. Rotadatas bieži ir važiņrotu sastāvdaļas, un tām ir piestiprinātas važiņas vai važiņu sadalītāji

30. Trijstūradata. 8.-9.gs. Bronza.
Garums 12,9 cm © Foto: LNVM

31. Krustadata ar važiņu sadalītāju.
10.-11.gs. Bronza, sudrabs. Garums 25,3 cm
© Foto: LNVM

32. Spieķadata. 11.-13.gs. Bronza.
Garums 11,5 cm © Foto: LNVM

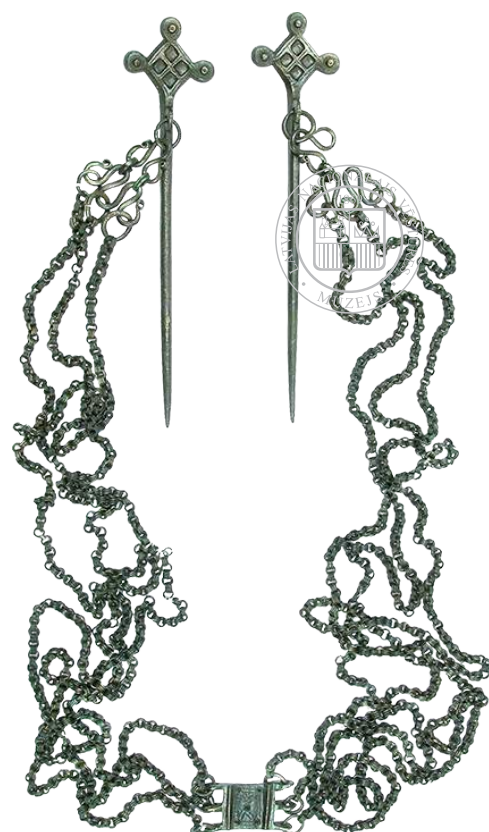
VAŽINROTAS

Materiāls	Pārsvarā izgatavotas no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), taču piekariņi var būt no dažādiem materiāliem: bronzas, dzelzs, kaula, raga, dzintara u.c.
Izgatavošanas tehnika	Važiņas ir savērtas no atsevišķiem riņķīšiem. Važiņu turētāji, sadalitāji, saktas un rotadatas ir lietas, slīpētas un ar iekaltu ornamentu. Piekariņi izgatavoti dažādās tehnikās, pamatā - lieti, kalti, slīpēti, grebti.
Formas atšķirības	Važiņas tur važturi, kas ir piesprausti pie apģērba ar saktām (skat. 6.) vai rotadatām. Dažreiz, lai važiņas nesamudžinātos, pa vidu ir iekārti važiņu sadalitāji. Pie važiņām un sadalitājiem var būt piekārti dažādi piekariņi. Važiņu vai važturu saplīšanas gadījumā rota var pilnībā zaudēt sākotnējo formu.

33. Važinrota: 2 bruņurupuču saktas ar važturiem, sadalitājiem, važiņām un piekariņiem.

11.gs. Važiņas, važiņu turētāji, važiņu sadalitāji un bruņurupuču saktas – bronza, piekari – dzelzs, bronza, kauls. Vienas važiņas garums 138 cm (8 važiņas 0,7x138cm), bruņurupuču saktas 69x42 cm, piekari 58-85 cm
© Foto: LNVN

34. Važinrota: 2 rotadatas ar krusta galvām, važturi un sadalitājs, važiņas. 8.-10.gs.

Bronza. Rotadatas garums 19,4 cm, sadalitājs 4,6x2,2 cm. Vienas važiņas garums 73,6 cm (6 važiņas 73,6x0,5cm) © Foto: LNVN

35. Važinrota ar važturiem un zvaniņiem.

8.-10.gs. Bronza. Garums 80 cm © Foto: LNVN

PIEKARIŅI

Materiāls	Pārsvarā izgatavoti no dažādiem vara sakausējumiem (bronza), dažreiz – sudraba, alvas, dzelzs. Daļa piekariņu ir izgatavoti no organiskiem materiāliem – kaula, raga, kauri gliemežvākiem, dzintara u.c.
Izgatavošanas tehnika	Metāla priekšmeti ir lieti un apstrādāti slīpējot un kaļot. Krustiņi var būt pārklāti ar emalju. Monētu piekariņiem ir izsists caurums piestiprināšanai. Kaula, raga un dzintara priekšmeti var būt grebti (ķemmes, mazi cirvīši u.c.) vai neapstrādāti (dzīvnieku zobi, kauri gliemežvāki). Rotās var būt ievērtas arī dzintara un stikla pērlītes.
Formas atšķirības	Piekariņiem ir ļoti daudzveidīgas formas. Izplatīti ir dažādu veidu krustiņi, stilizētas dzīvnieku formas, trapecveida, monētu un zvārgulišu piekariņi. Visiem ir caurums vai cilpiņa, aiz kuras tos var piekārt. Rotās kā piekariņi var būt ievērti arī kauri gliemežvāki, dzīvnieku zobi un individuāli sadzīves piederumi (ķemmītes). Piekariņi tipiski ir savērti virtenēs vai piestiprināti pie krūšu rotām. Krūšu rotas bieži ap kaklu apliek, izmantojot lociņa važturi.

36. Lunulas piekariņš. 11.-12.gs. Bronza. Garums 5,3 cm © Foto: LNVN

37. Zirdziņveida piekariņš. 11.-12.gs. Bronza. Garums 5,3 cm © Foto: LNVN

38. Putnveida piekariņš. 11.-12.gs. Bronza. Garums 4,5 cm © Foto: LNVN

39. Krustveida piekariņš. 12.-13.gs. Bronza, emalja. 4x3,2 cm © Foto: LNVN

40. Krūšu rota, kas sastāv no lociņa važtura un dažādu formu piekariņiem. 15.gs. Bronza, kauri gliemežvāki, dzintars, stikls. Lociņa važturis 2,5x0,2cm, krustiņa piekariņš 3,8x2,7 cm, žetons ar cilpiņu 2,8 cm © Foto: LNVN

42. Kaklarota ar 12 lunulām un spirālēm. 3.-5.gs. Bronza. Diametrs lunulām 3,1x3,3 cm © Foto: LNVN

41. Cirvjveida piekariņš. 11.-13.gs. Dzintars. Garums 3,1 cm © Foto: LNVN

IEROČI

ZOBENI

Materiāls	Zobeni izgatavoti no dzelzs, retāk tērauda. Rokturu detaļas un maksts uzgaļi var būt izgatavoti no dažādiem vara sakausējumiem (bronza) vai dzelzs. Roktura detaļas var būt rotātas izmantojot varu, sudrabu, zeltu u.c. metālus. Zobenu makstis veido no ādas, koka un auduma.
Izgatavošanas tehnika	Zobenu pamata daļas izgatavotas kalšanas tehnikā. Šķērši un roktura poga var būt gan kalti, gan lieti. Zobenu izgatavošanā izmantota arī slīpēšana. Rotāšanai izmantota inkrustēšana, platēšana un gravēšana.
Formas atšķirības	Zobeni vidēji ir ap 1 metru gari, taču tie bieži ir fragmentāri (piem., nolūzušu smaili vai rokturi) un saliekti.

43. Divasmeņu zobens ar trīsdalīgo roktura pogu, augšējo un apakšējo šķērši. 12.-13.gs. Dzelzs, sudrabs. Zobena garums 70,8 cm, platums 4 cm, poga 5,7x2,3 cm, augšējais šķērsis 5,8x1,4 cm, apakšējais šķērsis 9,4x1,8 cm © Foto: LNVM

44. Zobena šķērši. 12.-13.gs. Bronza.
Garums 5,7 cm un 9 cm, platums 1,8 cm
© Foto: LNVM

45. Zobena maksts uzgaļis. 12.-13.gs.
Bronza. Garums 7 cm, platums 3,4 cm
© Foto: LNVM

CIRVJI

Materiāls	Pārsvārā izgatavoti no dzelzs. Atsevišķi cirvji ir rotāti ar sudrabu. Dažreiz cirvji ir izgatavoti arī no vara sakausējumiem (bronza) vai akmens.
Izgatavošanas tehnika	Tipiski kalti, viengabala. Rotājuma izveidošanai var būt izmantots platējums, inkrustācija, u.c. tehnikas. Bronzas cirvji ir lieti un slīpēti, bet akmens cirvji ir urbti un slīpēti.
Formas atšķirības	Cirvjiem mēdz būt dažāda platuma cērtošā daļa. Skatoties pēc tā kā cirvji tiek iestiprināti rokturī, Latvijā visizplatītākie ir kātcauruma un uznavas cirvji.

46. Platasmens cirvis. 11.-12.gs. Dzelzs.
Garums 10 cm © Foto: LNVM

47. Šaurasmens cirvis. 6.-8.gs. Dzelzs.
Garums 19,5 cm, platums 6 cm © Foto: LNVM

48. Uznavas cirvis. 4.-6.gs. Dzelzs.
Garums 20 cm, platums 5 cm © Foto: LNVM

49. Akmens cirvis. 1500.-1000.g. pr. m.ē.
Akmens. Garums 16,8 cm, platums 5,5 cm
© Foto: LNVM

50. Uznavas cirvis. 8.-5.gs. pr. m.ē. Bronza.
Garums 6,5 cm, platums 3,4 cm © Foto: LNVM

ŠĶĒPU UN BULTU UZGAĻI

Materiāls	Pārsvarā izgatavoti no dzelzs. Dažreiz uzgaļi ir rotāti ar varu vai sudrabu. Uzgaļus izgatavoja arī no vara sakausējumiem (bronzā), akmens (krams) vai kaula.
Izgatavošanas tehnika	Tipiski kalti. Rotāšanai veidoja sudraba pārklājumu, izmantoja inkrustācijas u.c. metodes. Bronzas uzgaļi ir lieti, krama apskaldīti, bet kaula - grebti un slīpēti.
Formas atšķirības	Šķēpu un bultu uzgaļiem ir dažādas formas. Pie koka kāta uzgalis var būt piestiprināts ar vai nu ar iedzītni vai arī uzmavas veidā.

51. Uzmavas šķēpa uzgalis. 750.-500.g. pr. m.ē.
Bronza. Garums 12,6 cm, platums 3,9 cm
© Foto: LNVM

54. Uzmavas šķēpa uzgalis. 12.-14.gs. Dzelzs.
Garums 30,9 cm © Foto: LNVM

52. Iedzītņa šķēpa uzgalis. 12.-14.gs. Dzelzs.
Garums 21 cm © Foto: LNVM

53. Bultas uzgalis. 9.-12.gs. Dzelzs.
Garums 5,5 cm © Foto: LNVM

55. Šķēpa uzgalis. 2250.-1500.g. pr.m.ē.
Krams. Garums 11,3 cm, platums 3,6 cm
© Foto: LNVM

NAŽI

Materiāls	Pārsvarā izgatavoti no dzelzs, retāk - tērauda. Naži reizēm var būt rotāti ar sudrabu u.c. metāliem. Maksts visbiežāk ir izgatavota no ādas un vara sakausējumiem (bronzā). Retāk izmantots arī rags, kauls un koks.
Izgatavošanas tehnika	Pamata daļas ir kaltas, viengabala. Dzelzs laikmeta nažus rokturī iestiprināja ar iedzītni. Rotāšanai izmantoja inkrustāciju u.c. metodes. Maksti izgatavoja no ādas un apkala ar plānu bronzas skārdu.
Formas atšķirības	Naži un dunči tipiski ir taisni. Izplatīti arī lieli vienasmens naži ar paplatinātu galu (līdzīgi mačetei).

56. Naža maksts. 11.-12.gs.
Bronza, āda, koks. Garums 22,5 cm,
platums 11,5 cm © Foto: LNVM

57. Kaujas nazis. 7.-8.gs. Dzelzs.
Garums 27,8 cm, platums 2 cm © Foto: LNVM

58. Platais vienasmens kaujas nazis. 9.-11.gs. Dzelzs. Garums 56 cm, platums 5,4 cm
© Foto: LNVM

DARBARĪKI

SAIMNIECĪBAS PRIEKŠMETI

Materiāls	Pārsvārā izgatavoti no dzelzs, taču izplatīti arī darbarīki no vara sakausējumiem (bronza), kaula, raga un akmens.
Izgatavošanas tehnika	Darbarīki ir visplašākā un vienlaicīgi visdaudzveidīgākā arheoloģisko priekšmetu grupa. Dzelzs darbarīki tipiski ir kalti. Kaula un raga darbarīki ir grebti un slīpēti. Akmens darbarīki ir apsaldīti, urbti un slīpēti. Bronzas darbarīki ir lieti, apstrādāti slīpējot un kaļot.
Formas atšķirības	Darbarīkiem var būt ļoti dažādas formas, kā arī tie var sastāvēt no vairākām daļām. Lielākai daļai darbarīku var nodalīt „darba daļu” no „roktura daļas”.

59. Sirpis. 2.-5.gs. Dzelzs. Garums 14,5 cm, platums 2,9 cm © Foto: LNVN

60. Rauknis. 10.-11.gs. Dzelzs. Garums 25 cm, platums 2,8 cm © Foto: LNVN

61. Izkaptis. 12.-13.gs. Dzelzs. Garums 48,5cm, platums 4,3 cm © Foto: LNVN

62. Kaplis. 5.-8.gs. Dzelzs. Garums 17,4 cm, platums 6,7 cm © Foto: LNVN

63. Īlens. 9.-11.gs. Dzelzs, kauls. Garums 18,4 cm © Foto: LNVN

64. Dorū kalts. 5.-6.gs. Dzelzs. Garums 32 cm, platums 3,3 cm © Foto: LNVN

65. Svariņi ar kārbīņu. 11.-13.gs. Bronza, dzelzs. Diametrs kausiņam 7,1 cm © Foto: LNVN

66. Atsvariņi. 11.-13.gs. Bronza. Diametrs 3,2-1,3 cm © Foto: LNVN

SADZĪVES PRIEKŠMETI

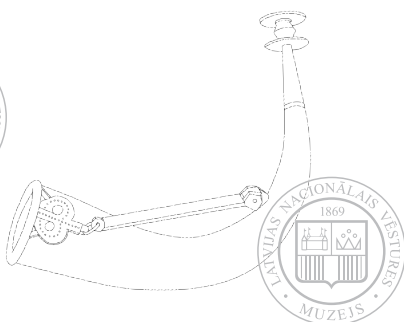
Materiāls	Dzelzs, dažādi vara sakausējumi (bronza), kauls, rags, akmens.
Izgatavošanas tehnika	Sadzīves priekšmeti (daļa no tiem ir vairāk domāta individuālajai lietošanai) ir viena no plašākajām un daudzveidīgākajām arheoloģisko priekšmetu grupām. Tajā ietilpst priekšmeti, kas ir paredzēti dažādām ikdienas darbībām. To izgatavošanā tika izmantotas visdažādākās tehnikas – kalšana, liešana, grebšana, slīpēšana, urbšana u.c.

67. Adatu kārbīņa. 17.gs. Bronza, vilna.
Garums 8,9 cm, platums 3,7 cm © Foto: LNVM

68. Ķemme (ietveres). 11.-12.gs. Kauls, bronza.
Garums 8,6 cm, platums 2,1 cm © Foto: LNVM

69. Dzeramā raga apkalums. 12.-13.gs. Bronza. Diametrs 7,7 cm © Foto: LNVM

MAKSĀŠANAS LĪDZEKĻI

Materiāls	Maksāšanas līdzekļi pārsvarā ir izgatavoti no dažādas kvalitātes sudraba, dažreiz - dažādiem vara sakausējumiem (bronza) un zelta.
Izgatavošanas tehnika	Maksāšanas līdzekļi pārsvarā ir lieti ar iekaltām atpazīšanas zīmēm.
Formas atšķirības	Monētas pārsvarā ir apaļas, bet maksāšanai lietoja arī taisnus vai liektus sudraba stienīšus.

70. Naudas stienītis. 11.gs. Sudrabs.
Garums 14,8 cm, platums 2 cm © Foto: LNVM

71. Monētas (dālderī). 1603.-1650.g. Sudrabs.
Svars 26,8-29,15 g © Foto: LNVM

APĢĒRBS UN AKSESUĀRI

Materiāls	Pārsvarā izgatavoti no vilnas, lina un ādas – retāk no dažādiem vara sakausējumiem (bronzas). Apģērbu un aksesuārus rotā ar vara sakausējuma (bronzas) elementiem.
Izgatavošanas tehnika	Apģērbi pārsvarā ir austi, šūti un celoti. Apģērbā tika bieži ieausti bronzas riņķīši, bet aksesuāri (piem., jostas) apkalti ar skārda plāksnītēm. Retākos gadījumos visa josta (sleņģene) ir veidota no sastiprinātiem bronzas riņķīšiem.
Formas atšķirības	Audumi līdz mūsdienām saglabājas tikai mazos fragmentos, tipiski kopā ar bronzas riņķīšiem. Jostas ir garas, bieži ar skārda plāksņu rotājumu vidusdaļā un ar bronzas sprādzes daļu.

72. Villaines fragments ar ieaustu riņķīšu rotājumu un piešūtu celaini.
12.-13.gs. Vilna, bronza. Fragmenta garums 20 cm, platums 9-10 cm, celaines platums 1,8 cm © Foto: LNVM

73. Sleņģene. 17.gs. Bronza. Garums 119 cm
© Foto: LNVM

74. Josta. 11.gs. Bronza, āda. Garums 57 cm © Foto: LNVM

Latvijas arheoloģisko senlietu izgatavošanā biežāk izmantojamie materiāli, to raksturojumi un īpatnības

Bronza atkarībā no sakausējuma var būt dzeltenas vai gaiši brūnas nokrāsas. Laika gaitā iegūtā patina (apsūbējums) ir zilā vai visbiežāk zaļā krāsā. Patinas tonis var būt no izteikti spilgta līdz ļoti tumšam. Pēc patinas notīrīšanas parasti paliek negludena virsma. Arī notīrīts priekšmets (mehāniski tīrīts) var saglabāt tumši zaļu nokrāsu.

75. Bronzas priekšmets (sakta) pirms restaurācijas
© Foto: LNVM

76. Bronzas priekšmets (sakta) pēc restaurācijas
© Foto: LNVM

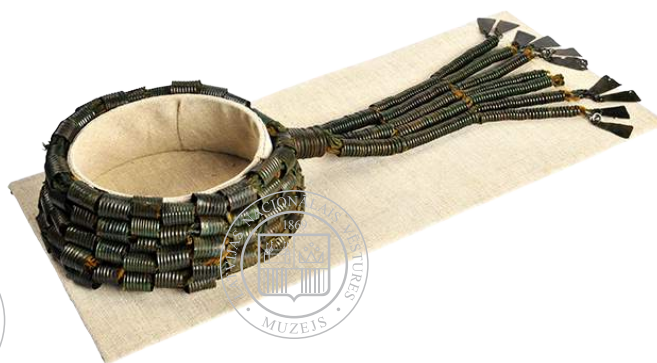
77. Bronzas priekšmets (sakta) pirms restaurācijas
© Foto: LNVM

78. Bronzas priekšmets (sakta) pēc restaurācijas
© Foto: LNVM

79. Bronzas priekšmets (vainags) pirms restaurācijas
© Foto: LNVM

80. Bronzas priekšmets (vainags) pēc restaurācijas
© Foto: LNVM

Sudrabs laika gaitā zaudē spīdumu un iegūst nevienmērīgu, dzeltenīgu vai pelēcīgu nokrāsu. Pēc notīrīšanas priekšmets atgūst sudraba krāsu un spīdumu.

81. Sudraba priekšmets (aproce) pirms restaurācijas
©Foto: LNVN

82. Sudraba priekšmets (aproce) pēc restaurācijas
©Foto: LNVN

Dzelzs ir tumši pelēkā krāsā; laika gaitā dzelzs aprūsē un iegūst sarkanīgi brūnu rūsas kārtu. Pēc rūsas notīrīšanas paliek negludena, korodējusi virsma.

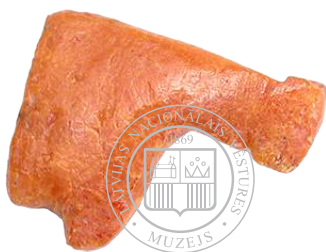

83. Dzelzs priekšmets (zobens) pirms restaurācijas
©Foto: LNVN

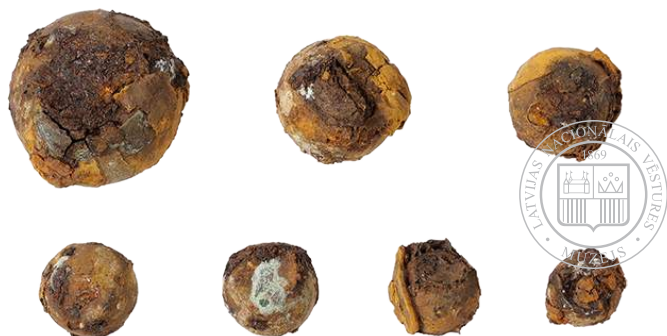
84. Dzelzs priekšmets (zobens) pēc restaurācijas
©Foto: LNVN

Dzintars tipiski ir oranžā krāsā, taču tam var būt arī balta vai brūna nokrāsa.

85., 86., 87., 88. Dzintara priekšmeti ©Foto: LNVN

Arheoloģisko priekšmetu sastāvā bieži ir **vairāki materiāli**. Šādiem priekšmetiem noārdoties, patina vai, it īpaši rūsas kārtā, var pilnīgi apslēpt citus izmantotos materiālus. Sniegtajā piemērā pirms restaurācijas ir redzama tikai dzelzs rūsas kārtā un nav saskatāma ne bronza, ne tās patina.

89. Dzelzs un bronzas priekšmeti (atsvariņi) pirms restaurācijas ©Foto: LNVN

90. Dzelzs un bronzas priekšmeti (atsvariņi) pēc restaurācijas
©Foto: LNVN

Kultūras priekšmeta izvešanas atļaujas paraugs

Atļauja kultūras priekšmetu izvešanai no Latvijas Republikas (otrais eksemplārs)

Iesniedzēja eksemplārs	2. Iesniedzējs Vārds Uzvārds Personas kods: 123456-12345 Pase: LV1234567 Iela, mājas numurs, apdzīvotā vieta, pasta indekss	2. Atļauja Nr. 0000 Derīga līdz 01/01/2017 Pilnīga izvešana ☒ * Pagaidu izvešana ☐ Atpakaļiešanas datums: -----
	3. Iesniedzēja pārstāvis -----	4. Izdevējstāde Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija. Mazā Pils iela 19, Rīga
	5.A Saņēmēja vai pagaidu glabāšanas valsts Terra Incognita	6. Valsts, no kuras kultūras priekšmets izvests Latvijas Republika
	5.B Saņēmējs Vārds Uzvārds Iela, mājas numurs, apdzīvotā vieta, pasta indekss	
7. Kultūras priekšmeta apraksts (kategorija), kura izvešanai no Latvijas Republikas ir nepieciešama atļauja		
2	A1. Arheoloģiski priekšmeti, kas ir vecāki par 100 gadiem un iegūti 3) no arheoloģiskām kolekcijām	
8. Kultūras priekšmeta apraksts	9. Preces kods -----	
Pakavsakta ar pārsētiem jeb vāļu galiem. Sakta rotāta ar ornamentu, kas sastāv no aplīšiem un svītrām. Sakta adai ir punktteida ornaments, punkti veido līnijas un trīsstūrus. Sakta ir divi ar pārsētiem aci pamanāmi defekti - robi, kas atrodas vāļu galiem pretējās ārmalas kreisajā un labajā pusē. Kreisajā pusē esošs robs ir aptuveni 1,2 mm dziļš un 3,0 mm plats, labajā pusē esošs robs ir aptuveni 0,7 mm dziļš un 2,0 mm plats. Tīrīšanas rezultātā uz sakta nav palikušas patinējuma pēdas.	10. Masa 40,5g	
Turpinājums uz papildu lapām ☐ (papildu lapās ir ietverta informācija, kas norādīta no 8. līdz 18. ailei)	11. Novērtējuma summa (eiro) 00,00	

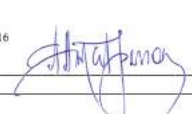
* Vajadzīgo atzīmēt ar ☒

Atļauju kultūras priekšmeta izvešanai, Ministru kabineta 2003.gada 7.janvāra noteikumos Nr.8 „Mākslas un antikvāro priekšmetu izvešana no Latvijas un ieviešana Latvijā” noteiktajā kārtībā, izsniedz Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

Atļaujas veidlapa satur rekvizītus un tiek aizpildīta tikai latviešu valodā.

Atļauja tiek parakstīta no atbildīgo iestāžu puses, kā arī tā satur attiecīgo zīmogu nospiedumus.

Atļaujas veidlapa ir A4 formātā

Kritēriji identifikācijas noteikšanai			
12. Izmēri D-5,1cm, L-8mm	13. Nosaukums vai tēma Pakavsakta ar vāļu galiem	14. Datējums 13.gadsimts	15. Citas raksturīgas pazīmes Divi defekti - robi sakta aplā ārmalā. Viens -1,2mm dziļš un 3 mm plats, otrs - 0,7mm dziļš un 2 mm plats
16. Mākslinieks, periods vai darbnīca 13.gs., Latvija (Kurzeme)		17. Paņēmieni vai tehnika Bronza, lējums	
18. Iesniegtie dokumenti/ specifiskas pazīmes, kas saistītas ar kultūras priekšmeta identifikāciju			
Fotogrāfija ☒ Saraksts ☐ Identifikācijas zīmes ☐ Bibliogrāfija ☐ Katalogs ☐			
19.B Kompetentās muitas iestādes atzīmes Muitas iestāde Valsts Muitas deklarācijas Nr. Izsniegšanas datums		20. Atļaujas izdevējstāde Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija. Mazā Pils iela 19, Rīga Z.v. Vieta Rīgā Datums 01/01/2016 Paraksts 	
21. Kultūras priekšmeta fotogrāfija (minimālais izmērs 8 x 12 cm)			
			
22. Muitas iestāde kultūras priekšmeta izvešanai Z.v.			
23. Šai veidlapai ir pievienotas 0 papildus lapas Piezīme Neaizpildīto ailes daļu vai tukšās vietas papildu lapās svītrot atļaujas izdevējstādē			

Kontrolējošās institūcijas

Kontaktinformācija	Kādos gadījumos lietderīgāk sazināties
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija Mazā Pils iela 19, Rīga, LV-1050 Tālr.: +371 67228503, +371 66164787 Fakss: +371 67228808 vkpai@mantojums.lv www.mantojums.lv Inspekcijas reģionālās nodaļas atrodas Rīgā, Kuldīgā, Cēsīs un Rēzeknē	- Aizdomas par Latvijas arheoloģisko senlietu nelikumīgu apriti (piedāvājumu, pārdošanu, pirkšanu, maiņu u.c.) - Konsultācija par atrastā priekšmeta piederību pie arheoloģiskām senlietām - Paziņošana par atrasto arheoloģisko senlietu vai tai līdzīgu priekšmetu - Paziņošana par jaunas arheoloģiskas senvietas (iespējamo) atklāšanu - Paziņošana par nelikumīgiem rakumiem arheoloģiskajās senvietās - Izvešanas atļauju noformēšana
Valsts policija Čiekurkalna 1.līnija 1, k- 4, Rīga, LV – 1026 Tālr.: +371 110 kanc@vp.gov.lv www.vp.gov.lv Valsts policijai ir teritoriālas struktūrvienības visās lielākās apdzīvotās vietās Latvijā	- Aizdomas par Latvijas arheoloģisko senlietu nelikumīgu apriti (piedāvājumu, pārdošanu, pirkšanu, maiņu u.c.) - Paziņošana par nelikumīgiem izrakumiem arheoloģiskajās senvietās, to veicošām personām - Arheoloģisko senlietu pretlikumīga atsavināšana (piem., zādzība)
Valsts ieņēmumu dienests Talejas iela 1, Rīga, LV-1978 www.vid.gov.lv	- Jautājumi saistībā ar arheoloģisko senlietu pārvietošanu pāri Eiropas Savienības ārējai robežai Informatīvais tālrunis +371 67120000 MP.konsultacija@vid.gov.lv - Aizdomu gadījumā par arheoloģisko senlietu nelikumīgu pārvietošanu pāri Eiropas Savienības ārējai robežai VID bezmaksas uzticības tālrunis (24 h diennaktī) +371 80009070
Valsts robežsardze Rūdolfi iela 5, Rīga, LV-1012 Tālr.: +371 67075616 e-pasts: kanceleja@rs.gov.lv robezsardze@rs.gov.lv www.rs.gov.lv Valsts robežsardzes teritoriālās pārvaldes atrodas Rīgā, Ventspilī, Daugavpilī, Ludzā un Viļakā	- Jautājumi saistībā ar arheoloģisko senlietu izvešanu no Latvijas Republikas - Aizdomu gadījumā par arheoloģisko senlietu nelikumīgu pārvietošanu pāri Eiropas Savienības ārējai robežai (ja pārvietošana konstatēta robežas šķērsošanas brīdī) nepieciešams informēt attiecīgā kontroles punkta muitas amatpersonu, bet robežšķērsošanas vietās, kur muitas kontrole nav paredzēta - Valsts robežsardzes amatpersonu
VAS "Latvijas Pasts" Ziemeļu iela 10, Lidosta Rīga, Mārupes novads, LV-1000 Tālr.: +371 27008001, +371 67008001 info@pasts.lv www.pasts.lv VAS "Latvijas Pasts" ir teritoriālas nodaļas visās lielākās apdzīvotās vietās Latvijā	Jautājumi saistībā ar arheoloģisko senlietu pārsūtīšanu pa pastu

Daži Latvijas muzeji, kuros strādā speciālisti-arheologi

Kontaktinformācija	Konsultācija
Latvijas Nacionālais vēstures muzejs <i>Lāčplēša iela 106/108, Rīga, LV-1003</i> Tālr.: +371 67223004 muzejs@lnvm.lv arheologija@lnvm.lv www.lnvm.lv	Konsultācija par atrastā priekšmeta piederību pie arheoloģiskām senlietām
Ventspils muzejs <i>Jāņa iela 17 (Livonijas ordeņa pils), Ventspils, LV-3601</i> Tālr.: +371 63622031 muzejs@ventspils.lv www.muzejs.ventspils.lv	
Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis -Turaidas muzejrezervāts <i>Turaidas iela 10, Sigulda, LV-2150</i> Tālr. +371 67971402 turaida.muzejs@apollo.lv www.turaida-muzejs.lv	
Alūksnes muzejs <i>Pils iela 74 (Alūksnes Jaunā pils), Alūksne, LV-4301</i> Tālr.: +371 64381321 muzejs.info@aluksne.lv www.aluksnespils.lv	
Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs <i>Akadēmijas iela 10, Jelgava, LV-3001</i> Tālr.: +371 63023383 Fakss: +371 63023384 muzejs@muzejs.jelgava.lv www.jomm.lv	

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

Katalogs ir izveidots projekta „Apdraudēto Latvijas arheoloģisko senlietu identifikācija un elektroniskā kataloga veidošana” ietvaros. Kataloga izstrādē piedalījās Latvijas Kultūras akadēmijas, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas pārstāvji. Konsultatīvo atbalstu sniedza Valsts ieņēmumu dienests, Valsts policijas, Valsts robežsardzes, VAS „Latvijas Pasts”, VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” pārstāvji.

Kataloga izstrādātāji:

Andris Kairiņš	Latvijas Kultūras akadēmijas pieaicinātais pētnieks, projekta vadītājs	Projekta vadība, darbību koordinācija, apdraudēto arheoloģisko senlietu izpēte un noteikšana, juridiskā analīze, pamata tekstu izstrāde, kataloga struktūras izstrāde, aprakstu precizēšana, attēlu digitālā apstrāde, pamata maketēšana, tulkošana krievu valodā
Alise Šulte	Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājuma glabātāja	Apdraudēto arheoloģisko senlietu izpēte un noteikšana, tekstu un kataloga struktūras precizēšana, senlietu paraugu/ attēlu atlase, senlietu aprakstu sagatavošana, tulkošana angļu valodā
Sandra Zirne	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Arheoloģijas un vēstures daļas vadītāja	Apdraudēto arheoloģisko senlietu precizēšana, sākotnēji atlasīto arheoloģisko senlietu paraugu izvērtēšana un precizēšana, tekstu precizēšana
Egita Lūsēna	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Arheoloģijas un vēstures daļas speciāliste	Apdraudēto arheoloģisko senlietu precizēšana, sākotnēji atlasīto arheoloģisko senlietu paraugu izvērtēšana un precizēšana, tekstu precizēšana
prof. Dr. Juris Tālivaldis Urtāns	Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centra vadošais pētnieks	Atlasīto arheoloģisko senlietu paraugu izvērtēšana un precizēšana, tekstu precizēšana, konsultāciju sniegšana

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLA FONDS

Projekts īstenots ar Valsts Kultūrkapitāla fonda un Latvijas Kultūras akadēmijas finansiālu atbalstu